

ali za posameznike. Pozitivni odmevi prihajajo tudi iz tujine. V poletnih mesecih so nas naprimer obiskali trije eminentni evropski kolegi: prof. dr. Alexander Fenton, direktor European Ethnological Research Centre iz Edinburgha, prof. dr. Gaetano Forni in dr. Francesca Pisani, direktorica svetovno znanega milanskega Museo Lombardo di storia dell'agricoltura, francoski kolegi pa so nas kot posebej vabljeni prosili za predstavitev nastajajočega muzeja v prvi številki kvalitetne nove revije L'Alp, ki od jeseni izhaja v Grenoblu.

Napredovanje projekta prenove Slovenskega etnografskega muzeja vzbujajo nemajhno pozornost. Tako smo bili konec julija preteklega leta obveščeni, da predsednik Republike Slovenije g. Milan Kučan "z veseljem sprejema častno pokroviteljstvo nad projektom novega Slovenskega etnografskega muzeja". Ob koncu leta 1998 smo s 25% finančnim deležem MOL v okviru akcije prenavljanja fasad (Ljubljana moje mesto) in s 75% finančnim deležem MK začeli s prenovo objekta 27., naše razstavne hiše. "Obsojeni" na čakanje na celovito prenovo smo kot dobri gospodarji začeli pri strehi, s tako imenovano peto fasado, ki je bila pred nekaj dnevi že končana.

O problemih v tem besedilu ne nameravam pisati. Kot kaže, bo potrebno vedno znova opozarjati na nujno čimprejnejše prenove naše razstavne hiše. Menim, da bi pri določanju prioritete na področju investicij v kulturi glede tega ne smeli pozabljati na eno izmed nedvoumno zapisanih obvez novega zakona o varstvu dediščine - na zagotavljanje njene javne dostopnosti.

Zdenka Torkar Tahir

POROČILO O DELU KUSTOSINJE - ETNOLOGINJE V MUZEJU JESENICE V LETU 1998

V Muzeju Jesenice skrbim za spominske in etnološke zbirke oziroma za nemoteno obratovanje Prešernove rojstne hiše v Vrbi, Finžgarjeve rojstne hiše v Doslovčah, deloma tudi za spominsko zbirko v rojstni hiši Matije Čopa v Žirovnici in Liznjekovo domačijo v Kranjski Gori. Skrbim še za zbiranje etnoloških predmetov za oblikovanje trenutno še depojske etnološke zbirke na sedežu muzeja.

V lanskem letu sem pridobila 172 novih predmetov (37 etnoloških, 67 kulturnozgodovinskih - Prešerniane in knjig za spominske zbirke, 61 predmetov iz opuščene obrata jeklarne) ter 56 enot arhivskega gradiva (gledališki listi). Več kot pol leta sem potrebovala za kompletno inventarizacijo muzejskih zbirk v Prešernovi in Finžgarjevi rojstni hiši (skupaj 835 inventarnih enot, od katerih je 385 etnološke vsebine, 348 kulturnozgodovinske vsebine in drugo).

V razstavnem muzejsko-galerijskem prostoru Liznjekove hiše sem organizirala gostujočo muzejsko razstavo panjskih končnic z naslovom Pripovedi s panjev ter dve likovni razstavi. Realizirala sem tudi lastno občasno razstavo 270-ih miniaturnih posnetkov zibelk (leseni izdelki) Staneta Zugwitza z Jesenic s spremljajočo zloženko in razstavljenimi teksti.

V Prešernovi hiši sem sodelovala pri prenovi stalne razstave knjig in likovnih del v galerijskem prostoru, ter delala na projektu za novo razstavo z naslovom Življenje in delo Dr. Franceta Prešerna, ki jo bom odprli v istem prostoru ob 200 letnici pesnikovega rojstva.

Organizirala in vodila sem tri muzejske prireditve oziroma spominske slovesnosti s kulturnim programom in pogostitvijo obiskovalcev ob

obletnicah smrti in rojstva pesnika in pisatelja, in sicer dve v Prešernovi in eno v Finžgarjevi rojstni hiši ter sodelovala pri organizaciji koledovanja v slednji.

V sodelovanju z Muzejskim društvom Jesenice sem organizirala in vodila muzejski večer v Kosovi graščini z avtorjem - izdelovalcem več kot 600 miniaturnih posnetkov zibelk vseh slovenskih pokrajin, držav Evrope, Azije in Amerike.

V prostorih rojstne hiše Matije Čopa sem z osmošolkami OŠ Koroška Bela izvedla etnološko delavnico mesenja in peke kruha v krušni peči. Za nov vodnik Prešernova Vrba, ki je izšel ob 8. februarju v zbirki Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, sem opravila redakcijska dela. Objavila sem dva krajša članka (o razstavi zibelk v jeseniškem časopisu muzejskega društva in o muzejski zbirki v Prešernovi rojstni hiši za Delov Kazipot ter skrbela za sprotno medijsko obveščanje o vseh omenjenih muzejskih prireditvah oziroma razstavah.

To naj bi bilo na kratko vse. Seveda so bila še kakšna manjša opravila in posredovanja najrazličnejših podatkov obiskovalcem, predvsem šolarjem, dijakom in študentom ali pa posameznim inštitucijam.

Sodelavci Muzeja Jesenice smo se v lanskem letu odpravili na dve strokovni ekskurziji in si ogledali muzeje in njihove zbirke v Celju, Slovenj Gradcu, na Ravnah na Koroškem ter Železniški muzej v Ljubljani in Šmarno goro.

Zanimivo bi bilo zapisati tudi nekaj o raznovrstnem in plodnem delu ostalih strokovnih delavcev Muzeja Jesenice in sploh vseh zaposlenih ter o pomembnem deležu, ki je bil opravljen preko programov javnih del a to bi že presegljo zastavljeni okvir tega zapisa.

Ne bo pa odveč omemba števila obiskovalcev vseh muzejskih lokacij oziroma njihovih stalnih razstavnih zbirk in občasnih razstav. V letu 1998 beleži Muzej Jesenice 51878 obiskovalcev. Likovne in muzejske občasne razstave v Kosovi graščini na Jesenicah si je ogledalo 4093 obiskovalcev, železarsko zbirko v Ruardovi graščini na Stari Savi, ki je bila čez poletje zaradi nujnih del ureditve ogrevanja zaprta, si je ogledalo 2690 obiskovalcev, Čopovo spominsko zbirko 4492, Prešernovo rojstno hišo 20354, Finžgarjevo rojstno hišo 10993 in Liznjekovo hišo s stalno etnološko zbirko ter občasnimi razstavami 9256 obiskovalcev.

Damjana Fortunat Černilogar

TOLMINSKA MUZEJSKA ZBIRKA- LETNO POROČILO 1998

Tolminska muzejska zbirka je v osemindesetletnem delovanju pridobila bogat fond. V zadnjih letih se je tudi prostorsko in kadrovske okrepila (do leta 1995 je bil zaposlen samo en kustos, trenutno pa smo trije). V novih pogojih dela smo pričeli z organiziranjem različnih prireditev.

Poročilo o dejavnosti oddelka

V Tolminski muzejski zbirki sta zaposlena kustos etnolog Marko Grego, višja kustodinja zgodovinarica Damjana Fortunat Černilogar in od 1. septembra 1998 arheolog pripravnik Miha Mlinar. Iz programa javnih del so bili v muzeju zaposleni trije delavci.

Obnova muzejskih prostorov

V letu 1998 smo nadaljevali z obnovitvenimi deli. Investitor je bila KS

Tolmin. Dokončali smo vhodno fasado in izdelali napis Muzej. V kleti smo sanirali temelje in zidove ter izdelali betonsko ploščo. V pritličju smo obnovili galerijske prostore. V 1. nadstropju smo morali zaradi popravila tlakov in ometov (reklamacija) od 15. januarja do 27. februarja podreti del arheološke zbirke, zaradi česar je bil muzej v tem času zaprt za obiskovalce. V 2. nadstropju smo naredili novo splošno razsvetljavo, v mansardi pa uredili in na novo opremili štiri pisarne ter knjižnico.

Stavba muzeja je utrpela škodo zaradi posledic aprilskega potresa v Gornjem Posočju. Potrebna bo dodatna sanacija objekta. Nekaj škode je nastalo tudi na razstavljenih eksponatih.

Pridobitev novih prostorov za depo

V letu 1998 je bila podpisana pogodba o prenosu nepremičnin med Ministrstvom za obrambo in Ministrstvom za kulturo, s katero smo bliže dolgoletni želji po primernih depojskih prostorih. Muzej bo za ta namen pridobil stavbo v bivši vojašnici v Tolminu.

Pridobivanje novih muzealij

Kljub temu, da zaradi obnove, še nimamo urejenega depoja, smo pridobili nove muzealije - 490 predmetov. Obsežen fond smo pridobili zaradi posledic potresa, saj smo z odkupom pridobili zasebno etnološko zbirko Dane Ivančič iz Bovca. Ta zbirka vsebuje 360 predmetov. Odkupili smo tudi predmete (zlasti pohištvo), ki smo jih po ogledu predvideli za muzejsko prezentacijo domačije Cirila Kosmača na Slapu ob Idriji. Precej gradiva so nam podarili. Inventarizirali smo 161 novih muzealij. Vseh nismo uspeli inventarizirati, saj smo bili po aprilem potresu v Posočju aktivni predvsem na terenu. V naših zbirkah je razstavljenih 415 predmetov, na občasnih razstavah pa smo imeli razstavljenih 8 muzealij.

Knjižni fond smo obogatili za 193 enot (skupaj 2442 enot). Večino knjig smo dobili v dar. Fotodokumentacijo smo sproti urejali. Popisanih je bilo 1337 negativov s pozitivni (skupaj - 2819, obseg fotodokumentacije se je močno povečal zaradi posledic potresa), 65 pozitivov in 866 diapozitivov (vseh je 1903). Sproti smo urejali hemeroteke. Obdelali smo časopise Delo, Primorski dnevnik, Primorske novice, Dom in občasno Oko. Urejeno je 136 enot krajevne hemeroteke, 286 enot imenske hemeroteke in 36 enot tematske hemeroteke.

Pridobili in delno inventarizirali smo še 50 knjig (muzealij), 20 zemljevidov, 38 plakatov, 83 skic, načrtov in risb ter kar nekaj arhivskega gradiva (družinska arhiva: Gabršček iz Tolmina in Rot - Kravanja iz Bovca; tipkopis Hinka Klavora (530 strani); poročilo o službenem potovanju l. 1947 (13 strani); osebni arhiv nadporočnika dr. Frana Spiller - Muysa; sezname pokopanih na vojaških pokopališčih I. svetovne vojne Bovec, Log pod Mangartom, Soča in Trenta; zbirko časopisov in revij (TV 15 - 734 kosov, Naša Obramba - 114 kosov, Vojaški informator - 22 kosov, Borec - 213 kosov).

Program prireditvev in razstav

V letu 1998 nam predvidenega programa ni uspelo v celoti izpeljati zaradi aprilskega potresa v Posočju in obnove galerijskih prostorov. Pripravili smo 10 prireditvev. Razstavno dejavnost smo pričeli z dvema likovnimi razstavama - razstavo del Poldeta Oblaka (13. febr. - 13. marec) in razstavo del Stane Sluga Pudobske (18. marec - 30. april) ter razstavo razglednic v sodelovanju s Filatelističnim društvom Franc Marušič iz Nove Gorice z naslovom "Razglednice Goriške in Tolminske" (11. nov. - 10. dec.). S slednjo smo na nek način obeležili tudi osemdesetletnico konca prve svetovne vojne.

20. januarja smo organizirali 2. akademski večer v Coroninjevi graščini. Gost je bil akademik prof. dr. Stane Gabrovec. Konec leta (11. decembra) smo gostili Dušana Krambergerja, arhitekta konservatorja iz Oddelka za arheologijo Filozofske fakultete, ki je predstavil projekt

Konservatorska dela 1996 - 2000 na gradu na Kozlovem robu v Tolminu. Za kulturni praznik smo z Zvezo kulturnih društev Tolmin pripravili literarni večer. Organizirali smo tudi štiri predstavitve knjig (3. in 11. junija, 17. septembra in 9. oktobra). Klub tolminskih študentov je v naših prostorih pripravil nekaj predavanj z diapozitivi.

Razstave izven Tolminske muzejske zbirke

Za razstavo del Toneta Kralja (22. 1. - 22. 3.) smo Moderni galeriji v Ljubljani *posodili* sliko Cirkus Nazi (1944, olje/platno), za razstavo del Rudija Kogejca v galeriji Rika Debenjaka v Kanalu pa šest del.

V Bovških Klužah smo z zgodovinsko sekcijo iz Bovca sodelovali pri postavitvi *časne razstave Kluže - Bovška vrata*. Kustodinja Damjana je z arhitektom Fedjo Klavoro pripravila scenarij za stalno postavitev. Kustos Marko in kustodinja Tolminske muzejske zbirke pa sta pričela zbirati informacije o še ohranjenih etnoloških predmetih na Bovškem, ki bi jih uporabili za stalno postavitev. Potres je načrte dobobra spremenil. Odločili smo se, da z delom nadaljujemo. Izdelali smo 13 panojev, ki prikazujejo razvoj prvotne, zgolj obrambne stavbe, ki je postala celo sedež bovškega glavarstva, in njeno usodo. V sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom so panoje izdelali v tiskarni v Radovljici. Pri izvedbi je sodeloval tudi g. Dušan Kramberger. Projekt celovite predstavitve zbirke čaka na ugodnejše razmere.

Druga opravljena dela

Januarja smo *popisali* manjšo zbirko predmetov iz 1. svetovne vojne (43 predmetov) zasebnega zbiralca g. Darka Božiča na Mostu na Soči. Pomagali smo pri popisu zasebne zbirke Mirka Kurinčiča iz Drežnice. Inventariziranih je bilo 2731 predmetov. Zbirka vsebuje predvsem predmete iz 1. svetovne vojne, del zbirke pa etnološko dediščino.

Sodelovali smo z Agencijo Tolminska iz Tolmina in za njihove potrebe pripravili nekaj gradiva o naši zbirki in Tolminskem kmečkem uporu leta 1713. Kustodinja Damjana in etnologinja Karla Kofol sta 6. in 7. novembra *predavali* slušateljem Centra za gostinsko in turistično izobraževanje v Tolminu in sodelovali pri predstavitvi seminarskih nalog.

Kustodinja zgodovinarica se je oktobra *udeležila* 29. zborovanja slovenskih zgodovinarjev v Izoli. V Tolminu smo se 18. februarja *udeležili okrogle mize* o turizmu, na kateri sta gosta iz Irske g. Brendan Rusell in Willyan P. Lewis predstavila njihove dosežke na tem področju. Kustodinja Damjana je aktivno *sodelovala pri protokolarnem obisku* češke delegacije in ogledu spominske cerkvice sv. Duha na Javorci.

Delavci muzeja so za različne uporabnike *zbirali gradivo in dokumentacijo* in učencem oz. dijakom pomagali pri zbiranju gradiva za različne seminarske naloge.

V Tolminski muzejski zbirki smo razširili ponudbo muzejske trgovine, kar se je izkazalo kot dobra odločitev zlasti konec leta, saj se je prodaja spominkov močno povečala.

Sodelovanje kustosov pri drugih projektih

Kustodinja Damjana je *sodelovala z avstrijskim Črnim križem iz Salzburga* pri projektu obnove vojaških pokopališč vojakov, ki so v 1. svetovni vojni padli na Bovškem. Ob slovesni posvetitvi obnovljenih pokopališč je bila odlikovana s plaketo in znakom njihovega reda.

Sodelovali smo pri projektu sanacije gradu na Kozlovem robu. Kustos Marko in kustodinja Damjana sta kot *člana Komisije za oceno in popis škode po potresu na objektih kulturne dediščine* v občinah Bovec, Kobarid in Tolmin evidentirala in fotodokumentirala nastalo škodo. Preverili smo stanje dveh zasebnih zbirk - Ivančiča v Bovcu in Kurinčiča v Drežnici in ponudili pomoč. G. Ivančič iz Bovca je moral zaradi močno poškodovane stavbe vso zbirko deponirati na varno. Ko so pričele krožiti informacije, da so nekateri zbiralci že pričeli izkoriščati nastalo situacijo in pričeli nekontrolirano odnašati premično dediščino.

smo vse, ki smo jih spoznali tekom našega dela in niso bili sami prizadeti v potresu, angažirali, naj spremljajo stanje na terenu in nas o tem obveščajo. Na kraje premičnih smo z obvestilom opozorili vse štabe civilne zaščite. Muzej je na ta način rešil tudi nekaj zanimivih predmetov.

Karla Kofol je od 6. do 12. julija kot mentor sodelovala na 12. Mladinskem raziskovalnem taboru v Dolenji Trebuši. Raziskovali so odnos do smrti (običaji, vraževerje...). Ob 40-letnici posvetitve cerkve Marijinega obiskanja na Ponikvah je pripravila stalno razstavo o delu arhitekta Jožefa Plečnika.

Aktivno smo sodelovali pri pripravi, izdelavi in predstavitvi 2. zbornika Šentviška planota.

Obisk muzeja

V poletnih mesecih nas je obiskalo okrog 670 tujcev. Po potresu je močno izostal obisk učencev in dijakov, kljub temu pa se je v primerjavi z lanskim letom obisk povečal. Ob tem je treba poudariti, da je stalna postavitev zbirk v Tolminski muzejski zbirki še v pripravi in da investicija še ni zaključena. Prav zaradi tega v promocijo muzeja nismo vlagali veliko. Na muzej v Tolminu ne opozarjajo niti osnovne informacijske table oziroma smerokazi.

Promocija Tolminske muzejske zbirke

Predstavili smo se na sejmu Alpe Adria v Ljubljani (17. - 22. 3.), na mednarodnem sejmu gostinstva in turizma Gost Tur 98 v Mariboru (6. - 10. okt.), na Primorskem sejmu (27. - 31. maj) v Novi Gorici in na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju (11. - 20. 9.). V sodelovanju s Klubom Tolminskih študentov smo se predstavili tudi v K4 v Ljubljani. V katalogu L'Informavacanze '98, ki so ga izdali v Padovi, smo objavili oglas. Z oglasom smo sodelovali tudi pri izdelavi novega kataloga ponudnikov Gornjega Posočja.

Mediji

O delu v muzeju smo poročali za TV Primorko (22. 1.; 22. 6.) in TV Slovenija (oddajo Slovenski magazin 9. 11.). S TV Slovenija je Damjana aktivno sodelovala pri snemanju prispevka o cerkvi v Javorci (23. 11.) za oddajo Alpe Jadran. O delovanju muzeja in prireditvah je poročala tudi lokalna TV. Na radiu Alpski val v Kobaridu je kustodinja Damjana v polurni oddaji predstavila Tolminsko muzejsko zbirko (28. 11.).

Bibliografija

- mag. Damjana Fortunat Černilogar:
- Odnos bojujočih se strani na soškem bojišču do obstoječe kulturne dediščine, Nova revija 189, letnik XVII, januar 1998.
 - Goriški muzej - Tolminska muzejska zbirka. Letno poročilo 1997, SED 38/1,2 1998, str. 82 - 83.
 - Materialna kulturna dediščina. Muzealije naj spregovorijo, 2. zbornik Šentviške planote, 1998, str. 151- 158.
 - Preboj pri Kobaridu in posledice vojne za civilno prebivalstvo in kulturno krajino. Kobarid Caporetto Karfreit 1917 - 1997, Zbornik mednarodnega znanstvenega simpozija ob 80- letnici bitke pri Kobaridu, Kobarid 1998, str. 75 - 83 (Lo sfondamento di Caporetto e gli effetti della guerra sulla popolazione civile e sull'ambiente culturale, str. 211 - 220.)
 - Kobarid 1997, Ocene in poročila, Zgodovinski časopis 52, š.l. 1998, str. 151 - 153
 - Oddano za objavo: za Enciklopedijo Slovenije: gesla Trenta, Tolmin, Tolminska muzejska zbirka za Zgodovinski časopis ocena Tolminskega zbornika 1997

Karla Kofol:

- Po slehah nekdanjih poti, Zbornik Šentviške planote (ZŠP), Ponikve 1998, str. 75 - 88
- Dr. Peter Laharnar, pravnik in državni uslužbenec s Pečin, ZŠP, str. 175 - 178
- Cene in Janez Lapanja, ljudska umetnika s Ponikve, ZŠP, str. 179 - 182
- Janez Lipušček, "Urmohar" in orglarski mojster s Pečin, ZŠP, str. 187- 192
- Lapanja Ivan, zemljemerec in deželni poslanec s Ponikve, ZŠP, str. 193 - 196

Lucija Kos Bartol

RIBNIŠKI MUZEJ V LETU 1998

V letu 1998 sem v Ribniškem muzeju delala preko študentskega servisa študentka etnologije in zgodovine Lucija Kos Bartol.

Raziskovalno delo

Izpeljala sem anketo, katere namen je bil popularizirati muzej med domačini. Anketa je zajela dve starostni skupini. Starejša skupina je odgovarjala, kaj bi si v muzeju želeli ogledati (168 anket), osnovnošolci pa so odgovarjali, kako poznajo muzej in kako bi se v muzej še bolj vključili (91 anket).

Raziskovala sem izdelovanje in prodajo suhe robe nekdanj in danes v Ribniški dolini. Na terenu sem obiskala več kot 300 ljudi in izpolnila 380 vpisnih listov. Pridobila sem veliko dokumentarnega gradiva in 700 novih predmetov za razstavo.

Muzej je obiskala tudi bivša lastnica Miklove hiše (kjer se nahaja muzejska pisarna) Irena Arko in podarila predmete, ki govore o zgodovini te hiše. Ob obiskih sem popisala podarjene predmete in zapisala tudi spomine bivše lastnice.

Med letom sem obiskala več lokalnih prireditev in praznovanj.

Razstavno delo

V februarju sem predstavila 40 podarjenih fotografij o pustu v Ribnici iz leta 1953.

V muzeju smo ob prireditvi Srečanje v moji deželi v juliju pripravili gostujoči razstavi: Ribniški grbi avtorja Aleša Kersnika in razstavo srednjeveških glasbil Turističnega društva iz Škofje Loke.

Za ribniški sejem v septembru sem pripravila razstavo Suha roba pod ribniškimi krovi - današnji izdelki. Sodelovalo je 130 izdelovalcev. Za razstavo sem zbrala 700 predmetov, razstavo pa je obiskalo čez 800 obiskovalcev.

Dokumentarno in tehnično delo

Za muzej sem pridobila 749 novih predmetov, od tega 607 predmetov današnje suhe robe, 20 predmetov iz Miklove hiše, skupaj pa sem na novo vpisala 867 predmetov. Inventarizirala sem 57 predmetov. Posebej sem vpisala še 152 enot tiskovine, okoli 40 enot nove literature. Fototeka se je s št. 109 povečala na 280, negoteka pa s 742 na 945.

V mesecih juniju in juliju sem iz pisarne morala preseliti številne predmete. Ob tem sem naredila podroben pregled predmetov, ponovne popise in ocene stanja ter popise predmetov, ki še niso bili obdelani.

V mesecu oktobru so delavci spomeniškega varstva obnavljali grajski stolp, kjer je imel muzej tudi razstavni prostor. Ob tem sem podrla del razstave današnjih izdelkov suhe robe.